

Jezik je prizorišče duhovne arheologije
Feri Lainšček je že bil med zmagovalci kresnika, letos pa je navdušil z romanom o življenju v Soboti in ob Mūri

kultura/9

Certificiranje THX v Sloveniji
S potrdilom za zdaj je dve kinodvorani Igor Kovše (levo), TSE: »Za THX visok prag«

infoteh/16-17

NK Olimpija z dežja pod kap
Jurij Schollmayer bo z odhodom za Bežigradom omogočil novo goljufivo zgodbo z zagrebškimi režiserji

šport/21-22

Vreme
Dopolodne bo sončno, popoldne pa v notranjosti spremenljivo oblačno s krajevnimi plohami. Najnižje jutranje temperature bodo od 8 do 13, ob morju 15, najvišje dnevne od 23 do 28 °C.

Natisnjenih 92.250 izvodov

☆☆☆

jutranje

DELO

Ljubljana, petek, 18. junija 2004 / leto XLVI / št. 141 / odgovorni urednik: Darijan Košir / cena: 170 SIT, 9 HRK

Dvodnevno zasedanje Evropske unije

Vrh zadnjega upanja za evropsko ustavo

Voditelji držav ali vlad že prvi dan razpravljali o zadnjem irskem predlogu – Bitka za položaj predsednika evropske komisije

Bruselj – Prvi vrh razširjene Unije se je začel v optimističnem ozračju spodbučnih izjav evropskih državnikov, ki so povečini prepračani, da bo tokrat naposled mogoče doseči soglasje o novi ustavni pogodbi, ki jo v skupnosti sestavljajo že več kot dve leti.

Od našega dopisnika

Za presenečenje so poskrbeli v evropski ljudski stranki. Za predsednika bruseljske komisije so predlagali sedanjega komisarja za zunanje zadeve Chrisa Pattna, hkrati pa ponovili zadržke do belgijskega premiera Guyja Verhofstadta, ki ga gostitelj vrha Bertie Ahern menda namerava omeniti kot glavnega kandidata za naslednika Romana Prodirja na čelu evrokracije. Verhofstadt uživa podporo Nemčije in Francije, vendar ne more pričakovati zadostne večine v evropskem svetu, saj mu nasprotujejo v Londonu, Rimu, Varšavi in še marsikje. Belgijski premier se je dopolne udeležil tradicionalnega zasedanja državnikov liberalne usmeritve v bruseljski palači Egmont, ki so mu vnovič zagotovili politično podporo, pred nadaljnimi vprašanji novinarjev pa se je izmuznil skoli stranska vrata. Toda od desetih voditeljev držav ali vlad Unije, ki so se udeležili posveta na gradu Meise blizu Bruslja, kandidaturi Pattna ni nasprotoval samo Jean-Pierre Raffarin (Francija), ki je podaril, da izbravec ljudske

nih volitev v evropski parlament. Na teh pa je ljudska stranka z 278 sedeži utrdila položaj najmočnejše politične skupine. Kandidatura Chrisa Pattna, ki mu razen pripadnosti najbolj evroskeptični članici ni mogoče veliko očitati, naj bi pomenila protitutež Verhofstadtu, ki mu poslanci ljudske stranke ne nameravajo izreči podpore, če bi kot izbravec evropskega sveta prišel na prvo zasedanje evrop-

prpravila predsedujoča Irska. V zadnjem dokumentu, ki zajema institucionalna vprašanja, je natančneje opredeljena definicija dvojne večine, s katero naj bi odločal ministrski svet Unije. Moderatorji razprav se zavzemajo za formulo, po kateri bi sklepe sprejemali s 55 odstotki glasov držav, ki imajo najmanj 65 odstotkov prebivalstva. Predlogu je dodanih več varovalk, ki naj preprečijo diktat velikih. Irska je poskušala ustreči tudi zahtevi majhnih držav po ohranitvi sedanje sestave bruseljske komisije, zato se je zavzela, naj bi do leta 2014, torej naslednja dva mandata, kolegijski organ tvoril po en predstavnik iz vsake države, zatem pa bi ga zmanjšali na 18 članov. Največje presenečenje pa je pobuda predsedujoče države za zvišanje spodnjega praga zastopstva v evropskem parlamentu. Irska ni zgolj prišluhnila želji majhnih držav, med katerimi je tudi Slovenija, o ohranitvi najmanj petih poslancev, prag je celo zvišala na šest sedežev, kar naši državi obeta osem namesto sedanjih sedmih predstavnikov, če bo seveda sprejet predlog o povečanju strasbourškega avditorija s 732 na 745 ali celo 750 sedežev.

Več na 4. strani.
Božo Mašanović

Največkrat omenjeni kandidat – Razprave o ustavni pogodbi se prvi dan vrha še niso dobro razvele, ko so jih prekinitli, da bi se državniki za obložen mizo delovne večerje posvetili kandidaturi za bodočega predsednika bruseljske komisije. O ustavi bodo znova govorili še drugi dan zasedanja, ki pa bo deloma okrnjeno, kajti Jacques Chirac (na fotografiji z največkrat omenjanim kandidatom za predsednika komisije Guyjem Verhofstadtom) je takoj po večerji odpotoval v Francijo. Na Mont Valerieniu blizu Pariza se bo udeležil slovesnosti ob obletnici poziva k nadaljevanju boja proti nacističnim okupatorjem, ki ga je general Charles de Gaulle 18. junija 1940 poslal Francozom iz Londona. V odsotnosti bo Chiraca, ki naj bi se v prestolnico evrokracije vrnil še na sklepno opoldansko sejo, nadomeščal zunanji minister Michel Barnier. **B. M.**

Tema dneva

Kadrovski vrtiljak

Državniki Unije še nikoli niso imeli težkega dela, kadar je bilo treba določiti smernice dolgoročni politični ali gospodarski strategiji, četudi je bila tako usodna za prihodnost skupnosti, kot je lizbonski proces (2000), ki naj bi Evropo do konca desetletja spremenil v najbolj konkurenčno območje na svetu. Niti strategija iz Tampereja (1999) najvišjim politikom ni povzročala večjih problemov, čeravno so se prav na področju pravosodja in notranjih zadev še najmanj pripravljeni odreči nacionalnim pristojnostim.

Povsem drugače pa je s kadrovanjem visokih – in celo manj izpostavljenih – evrokratov, ki je vselej terjalo dolge posvete, povzročalo globoke notranje krize, odločitve pa so sprejemali po debelih kravjih kupčijah, nemalokrat v podaljških vrhunskih zasedanjih ali šele po nekajkratnih odlaganjih. Dogovarjanje o izbrancu za direktorja Mednarodnega denarnega sklada (IMF) je trajalo več kot tri mesece, meštarjenje o direktorju Evropske, nerazvitega zametka skupne evropske policije, pa še vedno ni končano.

Ni torej posebej presenetljivo, če v času, ko podražitve nafte znova grozijo komaj obujeni gospodarski rasti, državniki Unije bijejo trd boj za novega predsednika bruseljske komisije. Čeravno je predstavnik več kot dovolj. Toda Guy Verhofstadt ni po okusu Britanije, Poljske in Italije, proti Wolfgangu Schüsslu kuhajo zamero v Parizu, Anders Fogh Rasmussen je preveč odkrito podpiral intervencijo v Iraku, zato ga ne mara protiameriška koalicija v Uniji, Pavao Lippson prihaja z napačnega (levega) dela političnega spektra, Jean-Claude Juncker, ki bi ga državniki – menda – gladko podprli, pa noče zapustiti velikega vojvodstva, kjer je pravkar začel tretji premierski mandat. Na voljo je tudi pešičica managerjev od Chrisa Pattna do Antonia Vitorina, ki jim resda ničče ne odreka sposobnosti za obvladovanje 30.000-glave evropske administracije, vendar pa jim možnosti omejuje že dejstvo, da bruseljski komisiji še nikoli doslej ni načeloval tehokrat. Čelni položaj v Uniji so vselej zaupali preverjenim politikom, ne glede na vizijo ali upravljalске odlike.

Še več težav je pri dodeljevanju sedežev evropskih agencij, ki jih – v sili – začasno nastanijo kar v Bruslju, dokler se ne pokaže pravišnja priljubljenost, da institucijo zabarantajo za primerno koncesijo. Tako že evrovtrabci čvknajo, da naj bi Poljsko, ki ji je irski kompromisni predlog ustavne pogodbe še najmanj pogodu, pomirili z agencijo za varovanje zunanjih meja skupnosti; če bi se med burnimi razpravami izkazalo, da za prijateljsko prepričevanje Varšave ne bodo dovolj niti morebitni dodatni sedeži v evropskem parlamentu.
Božo Mašanović

Zasedeni Irak

Spet krvavo v Bagdadu

V dveh eksplozijah je umrlo vsaj 41 ljudi – Zarkavi je kriv za vse? – Žrtve napadov na Američane so predvsem Irčani

Bagdad – V eksploziji terenskega avtomobila pred naborniškimi centrom za iraško vojsko je v četrtek umrlo najmanj 35 ljudi, 138 pa je ranjenih. Avto je bil naložen s topovskimi granatami. Bomba je bila tako močna, da je trupla odneslo na drugo stran štiriipasovne ceste, ob kateri stoji center za novičerje vojakov. Odmev eksplozije je bilo slišati več kilometrov daleč, dim pa videti po vsem Bagdadu.

To je bil najbolj smrtonosen teroristični napad v Iraku po 11. februarju, ko so uporniki prav tako napadli naborniški center; takrat je umrlo 47 ljudi. Notranji minister v začasnih vladi Falah Hasan al Nakib meni, da za pripravo pokola ni odgovoren nihče drug kot z Al Kaido povezani skrajneži Abu Musab al Zarkavi, ki ga obtožijo za vsako takšno dejanje. Med žrtvami so samo civilisti, irskih in ameriških vojakov ni niti med ranjenici. Še eno bombo je v četrtek razneslo približno petdeset kilometrov severno od Bagdada. Pri tem je umrlo šest pripadnikov irskih

enot za civilno obrambo, zametka vojske, ki ga financira ameriška uprava. Američani domnevajo, da so čedalje pogostejši napadi v zadnjem času obupni poskusi upornikov, da bi preprečili skorajšnjo predajo suverenosti Irčanom in onemogočili umiritev razmer v državi. Britanski zunanji minister Jack Straw je eksplozijo avtomobila bombe označil za »neposreden napad na iraško ljudstvo. Teroristi so doslej svoja dejanja upravljali kot bolji proti okupaciji. Ta se bo končala čez 12 dni, tako da kaže, da teroristi tokrat skušajo preprečiti predajo

oblasti Irčanom,« je poudaril Jack Straw. Več na 4. strani. **AP**

Umrli prvi madžarski vojak v Iraku

Budimpešta – Na cesti blizu Bagdada je v četrtek razneslo minometno granato, eksplozija je ubila 27-letnega madžarskega vojaka. Obrambno ministvo je sporočilo, da se je peljal v koloni madžarskih tovornjakov, ki so prevažali vodo. V Iraku je od avgusta lani 300 madžarskih vojakov, opravljajo pa predvsem transportne naloge za pomoč drugim mednarodnim enotam. **J. Sz.**

Državni zbor dopolnil zakon

Strožji nadzor nad notarji

Po mnenju NSi imajo notarji monopol, ki jim omogoča velikanske zasluške

Ljubljana – Odslej se bo vsak petek ob drugi uri popoldne sestal odbor za zadeve EU, kar pomeni, da mora tudi državni zbor svoje zasedanje končati do te ure. Zato so poslanci že večraj poleg treh meddržavnih sporazumov potrdili kar deset novih zakonov oziroma njihovih novel. Med njimi tudi dopolnitev zakona o notariatu, ki jo je vlada pripravila po znanih kritikah notarjev, povezanih z aferama Zbiljski gaj in Orion ter še nekaterimi drugimi.

Če povzamemo državnega pravosodnega sekretarja Karla Erjavca, novela uvaja več možnosti državnega nadzora nad delovanjem notarjev. Erjavec je sicer prepričan, da zakona ne bi bilo treba spreminjati, če bi vsi notarji korektno opravljali svoje delo. Ob omenjenih aferah so namreč ugotovili, da notarji niso dosledno spoštovali zakonov, zbornica pa se je preveč pristransko postavila na njihovo stran. Poslej pozitivno mnenje zbornice pri imenovanju notarjev tako ne bo več obvezno in ministvo bo ob podobnih aferah lahko pregledovalo spise v

notarskih pisarnah, kar doslej po zakonu ni bilo mogoče. Enako bodo poslej notarju zaradi izgube javnega zaupanja, na primer po obsodbi zaradi hudega kaznivnega dejanja, lahko odvzeli pravico opravljanja notarskega dela. Podaljšujejo se zastaralni roki in poudarjena je obveznost notarjev, da stranke opozorijo na znana tveganja pri sklepanju pogodb. Hkrati s to novelo zakona uvajajo elektronsko notarsko listino in osrednji register oporok. Novelo zakona so sprejeli soglasno. Nekaj polemike je bilo vseno. V NSi se, tako kot vsi drugi, stri-

njajo s povečanim nadzorom nad delom notarjev, toda po mnenju poslanke Majde Župan bi lahko storili še več. Njihove analize develtne delovanja notarjev namreč kažejo, da imajo monopol, ki jim omogoča velikanske zasluške in previsoke tarife, čeprav so jih že dvakrat znižali. Zato bi bilo dobro, da bi država ne predpisovala več števila notarjev in pod določenimi pogoji omogočila, da je notarjev več tam, kjer ljudje zdaj stojijo v vrstah pred njihovimi pisarnami. To bi uvedlo tudi konkurenco in morda še znižalo njihove tarife. Janez Podobnik (SLS) pa se ni strinjal z določilom, da lahko lastniško knjižno listino sestavi le pravnik z državnim izpitom. Po njegovih podatkih imajo številna podjetja zaposlene pravnike brez tega izpita, ki vseeno dobro delajo. Po novem bi omenjenega dela ne smeli več opravljati, kar pomeni predvsem dodaten strošek, ki pa po Podobnikovem mnenju ne bi v ničemer povečal pravne varnosti kupec na nepremičninskem trgu. Več o večerajšnjem zasedanju državnega zbora na 2. strani.
Jože Pogljajen

Evropa dveh velikosti

Karikatura Mirko Kočvar

Po eksploziji – Irčani preiskujejo prizorišče večerajšnje silovitega bombnega napada v glavnem mestu okupirane države.

Jutri sobotna priloga

- Saša Vidmajer**
Ezoterično
- Rok Praprotnik**
Ko bo Kučan to prebral, bo jezen name Pogovor z Borutom Pahorjem
- Rok Kajzer**
Lojze Peterle, portret tedna
- Tomo Kržnar**
»Sudan sploh ni več sudanski«
- Barbara Hočever**
Američani so, denimo, bolnišnici darovali raketo Pogovor z Alexom de Waalom
- Boris Šuligoj**
Podjetnik, ki je zmagal na vseh volitvah v politiki Pogovor z Riccardom Illyjem
- Hannah Starman**
Naj prevlada zasebno življenje, celo v Izraelu Zeruya Shalev, pisateljica
- Dušan Jovanović**
Papež in njegov dvojniki

UGODNEJE
z letalsko družbo, ki me popelje iz Trsta v Neapelj in Rim.
In iz Rima v Albengo, Alghero, Katanijo, Lamezio Terme, Lampedusa, Palermo, Torino, Tortoli in Trapani.
Ugodneje z Air One.
www.flyairone.it
Tel. 0039.06.48.88.00.69

Last Minute Center
Zaradi izrednega zanimanja velika poljska razprodaja počitnic do 30% tudi v soboto in nedeljo (19. in 20.6.)
Za počitnice v Grčiji, Turčiji, Tuniziji in Hrvatski, za odhode v julij!
V vse poslovalnice in ki bi bila vrtiljaka po vsej Sloveniji
TY 01/249 00 66
www.lmc.si

Foto Reuters

Angleži zlahka do prvih treh točk

Coimbra – Po tragediji s Francozi so se Angleži v drugi tekmi skupine B na EP v nogometu imenitno pobrali. Z dvema goloma 18-letnega Wayneja Rooneyja (na fotografiji s št. 9) in enim Stevena Gerrarda so premagali Švice s 3:0 (1:0). Delo jim je olajsal še Švicar Berndt Haas, ki je bil v 60. minuti izključen. Več na 21. strani. **S. R.**